

Dokument na rokovanie

B9-0099/2022

14.2.2022

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie

v súlade s článkom 132 ods. 2 rokovacieho poriadku

o prioritách EÚ pre 66. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien
(2022/2536(RSP))

Frances Fitzgerald

v mene skupiny PPE

Radka Maxová

v mene skupiny S&D

Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Barry Andrews, Sylvie

Brunet, Michal Šimečka, Irène Tolleret, Hilde Vautmans, Chrysoula

Zacharopoulou, Marco Zullo

v mene skupiny Renew

Monika Vana, Diana Riba i Giner, Alice Kuhnke, Gwendoline

Delbos-Corfield, Francisco Guerreiro, Ernest Urtasun, Sylwia Spurek,

Hannah Neumann, Rosa D'Amato, Marie Toussaint, Katrin

Langensiepen, Alviina Alametsä

v mene skupiny Verts/ALE

Eugenia Rodríguez Palop

v mene skupiny The Left

Uznesenie Európskeho parlamentu o prioritách EÚ pre 66. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien (2022/2536(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na 66. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien a na jeho prioritnú tému, ktorou je dosiahnutie rodovej rovnosti a posilnenie postavenia všetkých žien a dievčat v kontexte politík a programov v oblasti zmeny klímy, životného prostredia a znižovania rizika katastrof, a na jeho návrh záverov,
- so zreteľom na Pekinskú deklaráciu a na Pekinskú akčnú platformu z 15. septembra 1995 a na výsledky jej hodnotiacich konferencií,
- so zreteľom na Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) z roku 1979,
- so zreteľom na články 21 a 23 Charty základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorú prijala OSN, na zásadu „na nikoho nezabudnúť“, a najmä na cieľ udržateľného rozvoja č. 1, ktorý usiluje o odstránenie chudoby, cieľ udržateľného rozvoja č. 3, ktorý usiluje o to, aby ľudia mohli žiť zdravo, cieľ udržateľného rozvoja č. 5, ktorý usiluje o dosiahnutie rodovej rovnosti a zlepšenie životných podmienok žien, cieľ udržateľného rozvoja č. 8, ktorý usiluje o dosiahnutie udržateľného a hospodárskeho rastu, a cieľ udržateľného rozvoja č. 13, ktorý usiluje o prijatie naliehavých opatrení na boj proti zmene klímy a jej dôsledkom;
- so zreteľom na dohodu prijatú 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán (COP21) Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC) v Paríži (Parížska dohoda),
- so zreteľom na uznesenie z 24. júna 2021 k 25. výročiu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji (ICPD25) (samit v Nairobi)¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2018 o ženách, rovnosti medzi ženami a mužmi a klimatickej spravodlivosti²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. októbra 2020 o rodovej rovnosti v zahraničnej a bezpečnostnej politike EÚ³,
- so zreteľom na akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien vo vonkajších vzťahoch na roky 2021 – 2025 (GAP III),

¹ Prijaté texty, P9_TA(2021)0315.

² Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2018, s. 34.

³ Ú. v. EÚ C 404, 6.10.2021, s. 202.

- so zreteľom na stratégiu EÚ pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 z 5. marca 2020,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o situácii v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv v EÚ v rámci zdravia žien⁴,
 - so zreteľom na závery o rodovej rovnosti a zmene klímy prijaté na 26. konferencii zmluvných strán UNFCCC (COP26), ktorá sa konala od 31. októbra do 6. novembra 2021 v Glasgowe,
 - so zreteľom na článok 157 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže rovnosť medzi ženami a mužmi je jedna zo základných zásad EÚ, ktorá je zakotvená v Zmluve o Európskej únii a v Charte základných práv; keďže uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti je preto dôležitým nástrojom začlenenia tejto zásady do všetkých politík, opatrení a činností EÚ vrátane vonkajšej činnosti;
- B. keďže 189 vlád z celého sveta vrátane Európskej únie a jej členských štátov sa na štvrtej svetovej konferencii o ženách v Pekingu v roku 1995 zaviazalo pracovať na dosiahnutí rodovej rovnosti a posilnení postavenia všetkých žien a dievčat;
- C. keďže v Pekinskej akčnej platforme z roku 1995 sa jasne vymedzila súvislosť medzi rodom, životným prostredím a udržateľným rozvojom a vyhlásilo sa, že ženy zohrávajú strategickú úlohu pri rozvoji udržateľných a ekologicky vhodných modelov spotreby a výroby a že sa musia za rovnocenných podmienok zapájať do rozhodovania o životnom prostredí na všetkých úrovniach;
- D. keďže v cieľoch udržateľného rozvoja sa uznáva súvislosť medzi dosahovaním rodovej rovnosti a všetkými cieľmi udržateľného rozvoja vrátane cieľa č. 13 týkajúceho sa zmeny klímy, čo umožňuje riešiť základné príčiny rodových nerovností, a tým posilňovať odolnosť žien proti zmene klímy;
- E. keďže rodová nerovnosť v kombinácii s klimatickými a environmentálnymi krízami a katastrofami je jednou z najväčších výziev súčasnosti s cezhraničným rozmerom, ktorá ovplyvňuje celú planétu a má neprimeraný vplyv na ženy v celej ich rozmanitosti, najmä na ženy, ktoré čelia prierezovej diskriminácii, nachádzajú sa v marginalizovaných situáciách a v konfliktnom prostredí;
- F. keďže ženy v celej svojej rozmanitosti sú v zraniteľnejšej situácii a čelia vyššiemu riziku a záťaži v dôsledku zmeny klímy a environmentálnych a prírodných katastrof z rôznych dôvodov – od nerovnakého prístupu k zdrojom, vzdelávaniu, pracovným príležitostiam a právam k pozemkom až po prevládajúce sociálne a kultúrne normy a ich rôzne skúsenosti s prierezovou diskrimináciou;
- G. keďže bezprecedentná kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 a jej mnohostranné účinky na spoločnosť vrátane prehlbovania už existujúcich sociálnych a

⁴ Prijaté texty, P9_TA(2021)0314.

rodových nerovností môžu negatívne ovplyvniť vykonávanie účinných rodovo responzívnych opatrení v oblasti klímy;

- H. keďže k zmene klímy dochádza na celosvetovej úrovni, ale jej vplyv je väčší na krajiny a spoločenstvá, ktoré sú za globálne otepľovanie najmenej zodpovedné; keďže tí, ktoré majú menej finančných zdrojov potrebných na adaptáciu na zmenu klímy, budú najviac zasiahnutí dôsledkami zmeny klímy a budú nimi najviac trpieť;
- I. keďže zmena klímy spôsobuje nárast vysídľovania, pretože ľudia sú nútení dočasne alebo natrvalo opustiť svoje domovy, keď sa ich životné prostredie stane pre život nezniesiteľným; keďže od roku 2010 bolo v dôsledku katastrof súvisiacich s klímou každý rok vysídlených v priemere 21,5 milióna ľudí; keďže podľa údajov OSN tvoria ženy a dievčatá 80 % ľudí vysídlených v dôsledku zmeny klímy a ľudí najviac postihnutých extrémnymi teplotami a prírodnými katastrofami;
- J. keďže nepriaznivé účinky zmeny klímy a ich negatívne dôsledky na sociálno-ekonomickú situáciu môžu viesť k závažnému porušovaniu základných práv žien a dievčat, najmä v prípade vnútorne vysídlených osôb, migrantov a žiadateľov o azyl, a to napríklad k zvýšenému riziku sexuálneho a rodovo motivovaného násillia, vykorisťovania a obchodovania s ľuďmi, k núteným manželstvám a odoberaniu orgánov a k vplyvom obmedzeného prístupu k zdravotnej starostlivosti vrátane služieb v oblasti reprodukčného a duševného zdravia;
- K. keďže rodová rovnosť a práva žien sú ľudskými právami a nevyhnutným predpokladom udržateľného rozvoja, efektívneho zvládania klimatických výziev, budovania mieru a stability so zreteľom na životné prostredie a dosiahnutia spravodlivej a primeranej transformácie, pri ktorej sa na nikoho nezabudne; keďže všetky opatrenia v oblasti klímy musia zahŕňať rodové a prierezové hľadisko a zabezpečiť rovnakú účasť žien v celej ich rozmanitosti v rozhodovacích orgánoch na všetkých úrovniach;
- L. keďže nerovná účasť žien na rozhodovacích procesoch a na trhoch práce znásobuje nerovnosti a často bráni ženám v tom, aby v plnej miere prispievali k tvorbe, plánovaniu a vykonávaniu politik súvisiacich so zmenou klímy, environmentálnymi rizikami a rizikami katastrof a aby sa na nich zúčastňovali;
- M. keďže rodovo responzívna spravodlivá transformácia má potenciál vytvárať dôstojné pracovné miesta pre ženy; keďže ženy stále čelia štrukturálnym a kultúrnym prekážkam účasti, pokiaľ ide o všetky aspekty energetickej a klimatickej transformácie; keďže z hľadiska zamestnanosti zostáva odvetvie energetiky jedným z rodovo najviac vyvážených hospodárskych odvetví na svete;
- N. keďže ženy, najmä osamelé matky, ktoré sú vystavené prierezovej diskriminácii, a ženy v dôchodkovom veku sú neúmerne postihnuté zmenou klímy aj chudobou; keďže ženy v celej svojej rozmanitosti v určitom bode svojho života častejšie zažívajú aj energetickú chudobu; keďže ekologická transformácia by mala zohľadňovať aj sociálny a rodový rozmer;
- O. keďže mnohé malé poľnohospodárske podniky vlastní ženy, ktoré budú neúmerne postihnuté zmenou klímy a extrémnejšími poveternosťnými javmi, čo povedie k nedostatku potravín a vody a zvýši ich náchylnosť na podvýživu;

- P. keďže Parížska dohoda stanovuje, že jej strany by mali pri prijímaní opatrení na riešenie zmeny klímy v rámci plnenia dohody zohľadňovať svoje príslušné povinnosti týkajúce sa okrem iného otázok ľudských práv a rodovej rovnosti;
- Q. keďže ženy musia zohrávať v oblasti zmeny klímy výraznejšiu úlohu ako líderky, odborníčky a technické aktérky zmeny; keďže ženy sú stále nedostatočne zastúpené v rozhodovacích orgánoch v oblasti zmeny klímy na vnútroštátnej úrovni v členských štátoch EÚ a celosvetovo predstavujú len 32 % pracovnej sily v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov⁵;
- R. keďže v stratégii EÚ pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 sa uznáva rodový rozmer zmeny klímy; keďže GAP III po prvýkrát zavádza prioritnú oblasť týkajúcu sa zmeny klímy a životného prostredia; keďže politika EÚ v oblasti klímy môže mať výrazný vplyv na ochranu ľudských práv a presadzovanie rodovo citlivých politík v oblasti klímy na celom svete;

Dosiahnutie rodovej rovnosti a posilnenie postavenia všetkých žien a dievčat v kontexte politík a programov v oblasti zmeny klímy, životného prostredia a znižovania rizika katastrof

1. predkladá Rade tieto odporúčania:
 - a) opätovne potvrdiť svoj neoblomný záväzok voči Pekinskej akčnej platforme a následným hodnotiacim konferenciám, ako aj voči súboru opatrení zameraných na rodovú rovnosť, ktoré sú v nej uvedené;
 - b) zdôrazniť význam pozitívneho výsledku 66. zasadnutia Komisie OSN pre postavenie žien, ktoré sa uskutoční od 14. do 25. marca 2022, a to aj prijatím súboru výhľadovo orientovaných a ambiciózných záväzkov uvedených v politickom vyhlásení;
 - c) zabezpečiť plné zapojenie Parlamentu a jeho Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť do rozhodovacieho procesu týkajúceho sa pozície EÚ na 66. zasadnutí Komisie OSN pre postavenie žien a zabezpečiť, aby mal pred rokovaniami primerané informácie a prístup k dokumentu o pozícii EÚ;
 - d) zabezpečiť, aby EÚ preukázala silné vedúce postavenie a zaujala jednotný postoj k dôležitosti posilnenia postavenia žien a dosiahnutia rodovej rovnosti v kontexte boja proti zmene klímy, a prijať rózne opatrenia na jednoznačné odsúdenie akejkoľvek formy odmietania rodovej rovnosti alebo opatrení, ktoré oslabujú práva, autonómiu a emancipáciu žien vo všetkých oblastiach;
 - e) zaviazat' sa k silnej podpore práce orgánu OSN Ženy, ktorý je ústredným aktérom v systéme OSN na podporu práv žien a spájanie všetkých príslušných zainteresovaných strán s cieľom vytvoriť politickú zmenu a koordinovať

⁵ Briefing EPRS, *Beijing Platform for Action: 25-year review and future priorities*, (Pekinská akčná platforma: 25-ročné preskúmanie a budúce priority), 27. februára 2020, dostupné na adrese: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/sk/document.html?reference=EPRS_BRI\(2020\)646194](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/sk/document.html?reference=EPRS_BRI(2020)646194)

činnosti; vyzvať všetky členské štáty OSN, ako aj EÚ, aby pre orgán OSN Ženy zabezpečili primerané financovanie;

- f) opätovne potvrdiť záväzky týkajúce sa rodovej rovnosti a posilnenia postavenia všetkých žien a dievčat prijaté na príslušných samitoch a konferenciách OSN vrátane Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a jej akčného programu a záverečných dokumentov z jej preskúmaní;
- g) uznať, že ženy v celej svojej rozmanitosti, najmä príslušníčky pôvodného obyvateľstva a iných komunit závislých od prírodných zdrojov, sú neúmerne postihnuté zmenou klímy, zhoršovaním životného prostredia a katastrofami, ako je strata ekosystému, strata prístupu k základným prírodným zdrojom, podvýživa, respiračné ochorenia, ochorenia súvisiace s vodou a choroby prenášané vektormi;
- h) zohľadniť účinky pandémie ochorenia COVID-19 na rodovo responzívne opatrenia v oblasti klímy a zabezpečiť, aby všetky politiky a programy v oblasti klímy odrážali tieto vplyvy a zameriavali sa na posilnenie odolnosti a adaptívnej kapacity žien;
- i) opätovne zdôrazniť svoj cieľ podporovať a rozvíjať obnovený päťročný akčný plán pre rodovú rovnosť dohodnutý na COP25 s cieľom podporiť rodovú rovnosť v procese UNFCCC a ísť príkladom tým, že sa zaviazá dosiahnuť rodovo vyvážené zastúpenie v delegáciách UNFCCC;
- j) dôrazne zdôrazniť, že ženy a dievčatá sú postihnuté nielen zmenou klímy, ale sú aj silnými aktérkami zmeny v rámci klimateckej transformácie; zaviazat' sa k zmysluplnej a rovnocennej účasti žien v celej ich rozmanitosti v rozhodovacích orgánoch na všetkých úrovniach, pokiaľ ide o politiku a opatrenia v oblasti klímy, ako aj pri obnove po ukončení konfliktu; zabezpečiť rovnaké zapojenie žien do navrhovania a vykonávania ambiciózných a lokalizovaných programov v oblasti pripravenosti, zmierňovania a adaptácie, a tým zabezpečiť účinné rodovo transformačné opatrenia v oblasti klímy, znižovanie rizika katastrof a inkluzívne a udržateľné riadenie prírodných zdrojov; podporovať širokú a zmysluplnú účasť občianskej spoločnosti, organizácií žien a marginalizovaných skupín pri rozhodovaní a tvorbe politiky na všetkých úrovniach; podporovať najmä účasť mládeže a mladých žien;
- k) prijať okamžité opatrenia na riešenie zmeny klímy s cieľom zabrániť tomu, aby boli ľudia vytlačení zo svojich domovov a komunit, a tým bojovať proti rastúcemu fenoménu vysídľovania spôsobeného zmenou klímy;
- l) obhajovať, podporovať a prijímať konkrétne opatrenia na ochranu žien ohrozených zmenou klímy a environmentálnymi katastrofami, najmä pred vysídľovaním, chudobou, obchodovaním s ľuďmi, rodovo motivovaným násilím a potravinovou neistotou, ako aj ohrozením ich živobytia, a zabezpečiť, aby mali prístup k základným službám a primeraným a dostupným hygienickým zariadeniam, a chrániť ich fyzické a duševné zdravie vrátane sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv;

- m) zintenzívniť svoj záväzok bojovať proti rodovo motivovanému násiliu vo všetkých jeho formách, najmä vzhľadom na zvýšené riziko pre ženy postihnuté zmenou klímy; posilniť preventívne opatrenia a zabezpečiť podporu obetí s cieľom zabrániť druhotnej viktimizácii; ďalej sa v rámci regionálneho a medzinárodného partnerstva zaviazat' k pomoci usmerňovaním a financovaním boja proti rodovo motivovanému násiliu;
- n) riešiť a dôrazne odsúdiť nárast rodovo motivovaného násilia súvisiaceho s konfliktmi vrátane sexuálneho násilia, najmä v oblastiach postihnutých zmenou klímy, v rámci svojich vonkajších vzťahov a všetkých ustanovení o ľudských právach v medzinárodných dohodách;
- o) presadzovať vykonávanie cielených opatrení v oblasti rodovej rovnosti v kombinácii s uplatňovaním hľadiska rodovej rovnosti v politikách v oblasti životného prostredia a zmeny klímy; vykonávať systematické posúdenia vplyvu na rodovú rovnosť založené na zbere rozčlenených údajov s cieľom lepšie pochopiť rodovo špecifické aspekty zmeny klímy a prírodných katastrof a zabezpečiť odborné poznatky o rodovej rovnosti v príslušných opatreniach a politikách v oblasti klímy, a to aj v rámci Európskej zelenej dohody; prijať a vykonávať rodovo responzívne rozpočtovanie, postupy a plány na zabezpečenie primeraného financovania vyčleneného na podporu rodovej rovnosti;
- p) uznať súvislosť medzi rodovo responzívnymi opatreniami v oblasti klímy a spravodlivou transformáciou s cieľom podporovať inkluzívne príležitosti pre všetkých v ekologickom hospodárstve; zabezpečiť, aby všetky politiky spojené so zelenou transformáciou zohľadňovali rodovo špecifické potreby a neovplyvňovali negatívne ženy, dievčatá a ľudí, ktorí čelia prierezovej diskriminácii;
- q) zaviazat' sa k zabezpečovaniu odbornej prípravy zameranej na rodovú rovnosť pre úradníkov EÚ, najmä pre tých, ktorí sa zaoberajú rozvojovými a klimatickými politikami;
- r) budovať a posilňovať odolnosť žien a dievčat v kontexte zmeny klímy, zhoršovania životného prostredia a katastrof investovaním do rodovo responzívných sociálnych služieb, zdravotných systémov a systémov starostlivosti a zabezpečiť dôstojné pracovné miesta;
- s) presadzovať zvýšené úsilie o väčšie začlenenie žien do trhu práce a zlepšiť podporu podnikateľskej činnosti žien v oblasti klimatickej a environmentálnej technológie a výskumu; podporovať inovácie v týchto kľúčových oblastiach a zároveň podporovať finančnú nezávislosť žien;
- t) vyzvať EÚ a členské štáty, aby podporovali prístup žien v celej ich rozmanitosti k novým pracovným príležitostiam v rámci zelenej transformácie s cieľom zabezpečiť, aby zelené pracovné miesta boli rovnako prospešné a prístupné pre všetkých; uľahčovať a zlepšovať prístup žien k informáciám a vzdelávaniu, a to aj v oblasti vedy, techniky a ekonomiky, a tým zlepšovať ich znalosti, zručnosti a príležitosti na účasť na rozhodnutiach v oblasti životného prostredia a zároveň bojovať proti rodovým stereotypom;

- u) uznať to, že odvetvia, v ktorých väčšinu pracovnej sily tvoria ženy, sú uhlíkovo neutrálne (napríklad starostlivosť); využiť túto skutočnosť a príležitosti, ktoré z nej vyplývajú, a podporovať tieto odvetvia ako prostriedok na riešenie zmeny klímy a spravodlivej transformácie;
 - v) vyzvať členské štáty a EÚ, aby v plnej miere vykonávali GAP III a plnili ciele prioritnej oblasti týkajúcej sa zmeny klímy a životného prostredia;
 - w) chrániť práva obhajkýň environmentálnych ľudských práv a poskytovať im osobitnú podporu a zabezpečiť, aby sa prípady porušovania ich práv a ich zneužívania vyšetrili a aby zodpovedné osoby boli brané na zodpovednosť; zabezpečiť, aby organizácie pracujúce v teréne v oblasti ochrany práv žien boli podporované primeraným financovaním a odstránením obmedzení, ktoré im bránia v ich činnosti;
 - x) zdôrazniť potrebu chrániť a presadzovať práva skupín, ktoré čelia formám viacnásobnej a prierezovej diskriminácie, vrátane žien so zdravotným postihnutím, žien čiernej farby pleti a žien inej farby pleti, migrantiek a príslušníčok etnických menšín, starších žien, žien vo vidieckych a vylúdených oblastiach, slobodných matiek a LGBTIQ osôb; pracovať na podpore koncepcie boja proti viacnásobnej diskriminácii a začleniť prierezovú analýzu do všetkých orgánov OSN a EÚ a jej členských štátov;
2. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a osobitnému zástupcovi EÚ pre ľudské práva.